

9. detsember 2009

EESTI 2009. AASTA III KVARTALI MAKSEBILANSI KOMMENTAAR

(Esmaste andmete põhjal)

Jooksevkonto jätkas ülejäägiga

Eesti sisetarbimine oli teist kvartalit järjest väiksem kui majanduses teenitud tulud kokku. **Jooksevkonto ülejääk kujunes 3,5 miljardi krooni suuruseks** ja moodustas sama kvartali sisemajanduse koguproduktist 6,6% (vt tabel 1 ja joonis 1).

Kaupu ja teenuseid eksporditi 3,6 miljardi krooni eest rohkem kui imporditi ning nende ülejääk ulatus 6,7%ni sisemajanduse koguproduktist.

Kaupade konto puudujääk suurenes 2009. aasta III kvartalis võrreldes eelmise kvartaliga kaks korda ning oli 2,2 miljardit krooni (4% sama kvartali SKP suhtes). Puudujäägi suurenemise tingis kaupade impordi kiirem kasv võrreldes ekspordiga (vastavalt 6% ja 2%). Import ja väliskaubanduse puudujääk suurenes peamiselt töötuseks sisseveetavate mineraalsete toodete arvel. 2008. aasta III kvartaliga võrreldes vähenes kaupade eksport neljandiku ja import kolmandiku võrra.

Teenuste import kasvas III kvartalis võrreldes II kvartaliga samuti kiiremini (15%) kui eksport (5%) ning see tõi kaasa teenuste konto ülejäägi mõningase vähenemise. Sesonsetest mõjuritest tulenevalt suurenes enim reisis teenuste import. Sellele vaatamata oli teenuste konto ülejääk üks viimase 18 aasta suurimaid – 5,7 miljardit krooni. 2008. aasta III kvartaliga võrreldes vähenes teenuste eksport 13% ja import 23%.

Tööjõu- ja kapitalitulu netoväljavool vähenes ka III kvartalis (II kvartaliga võrreldes enam kui kaks korda) ning oli 1 miljard krooni. Mitteresidentide Eestis teenitud tulu kahanes 10%, Eesti residentide välismaal teenitud tulu aga suurenes ligi poole võrra. Mitteresidentide tulu Eestisse tehtud otseinvesteeringutelt jäi II kvartali tasemele. Tulu vähenes põhiliselt muu investeeringutulu arvel (laenuintressid).

Jooksevülekannete ülejääk oli III kvartalis ligi 1 miljard krooni ehk ligilähedaselt sama suur kui II kvartalis. Laekunud ülekanded suurenesid 18% ning lähetatud ülekanded 32%.

Jooksevkonto krediti käibest 71% ja deebetkäibest 81% oli seotud Euroopa Liidu riikidega.

Kapitalikonto ülejääk suurenes III kvartalis võrreldes eelmise kvartaliga kaks korda ja ulatus 1,6 miljardi kroonini. Kasv saavutati eelkõige kapitaliülekannetena laekunud välisabi parema ärakasutamise tõttu.

Eesti oli netovälislaenuandja: finantskontol jätkus kapitali netoväljavool

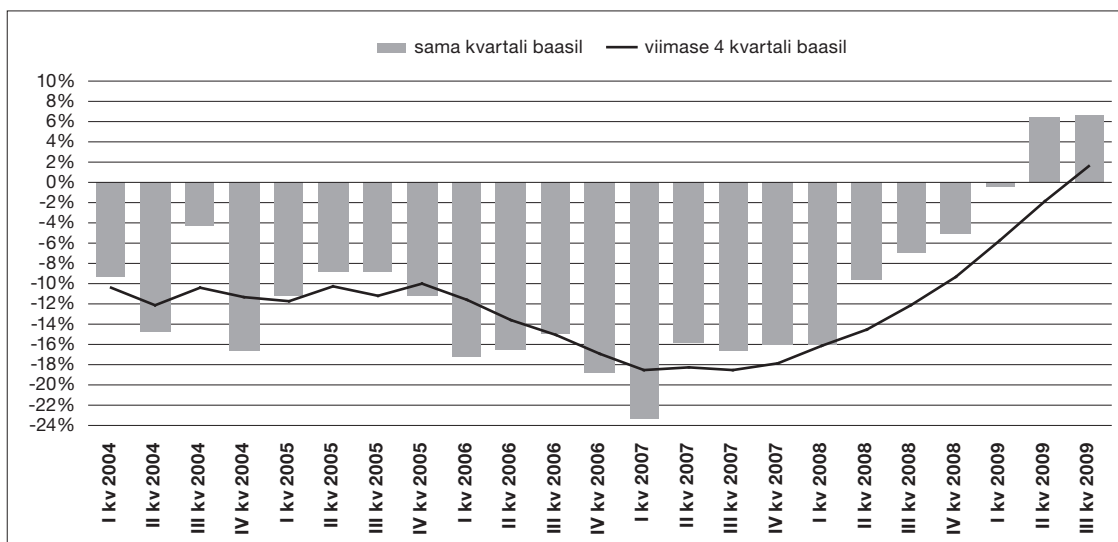
Välismajandustegevuse ülejääki ei suudetud täiel määral kohapeal investeerida ning kapitali netoväljavool jätkus ka III kvartalis – seekord üsna arvestatavas mahus ehk ligi 10 miljardi krooni ulatuses. Kapitali netoväljavool toimus nii otse-, portfelli- kui ka muude investeeringutena.

Tabel 1. Eesti maksebilanss (mln kr)

Kirje	2007	2008					2009		
	Kokku	I	II	III	IV	Kokku	I	II	III
Jooksevkonto	-43 538,7	-9 670,0	-6 328,7	-4 402,6	-3 152,1	-23 553,4	-188,7	3 443,8	3 519,3
Kaubad ja teenused	-28 586,2	-4 157,9	-2 418,3	-1 666,7	-2 469,0	-10 711,9	820,4	4 976,1	3 559,7
Kaubad	-43 581,0	-7 768,6	-7 551,5	-7 009,5	-7 051,7	-29 381,3	-2 778,9	-1 045,2	-2 168,2
kreedit (FOB)	126 534,2	31 811,4	35 045,5	34 725,2	31 978,7	133 560,8	23 428,3	25 466,8	25 916,9
deebet (FOB)	-170 115,3	-39 580,0	-42 597,0	-41 734,7	-39 030,3	-162 942,0	-26 207,3	-26 512,0	-28 085,1
Teenused	14 994,8	3 610,7	5 133,2	5 342,7	4 582,7	18 669,4	3 599,3	6 021,3	5 727,9
kreedit	50 065,4	11 839,7	13 922,4	15 303,9	14 174,1	55 240,1	10 642,7	12 702,4	13 374,5
deebet	-35 070,6	-8 229,0	-8 789,2	-9 961,2	-9 591,4	-36 570,7	-7 043,4	-6 681,1	-7 646,6
Tulu	-16 575,0	-5 493,0	-4 533,0	-3 494,4	-2 350,9	-15 871,4	-1 335,5	-2 455,0	-1 011,1
kreedit	19 093,3	4 296,0	4 392,8	5 452,8	3 255,0	17 396,6	2 992,6	2 147,2	3 118,4
deebet	-35 668,4	-9 789,0	-8 925,9	-8 947,2	-5 605,9	-33 268,0	-4 328,1	-4 602,2	-4 129,5
Jooksevülekanded	1 622,5	-19,2	622,6	758,6	1 667,8	3 029,8	326,5	922,6	970,8
kreedit	7 610,8	1 674,6	1 721,6	1 823,0	3 001,4	8 220,7	1 888,2	1 736,1	2 047,6
deebet	-5 988,3	-1 693,8	-1 099,0	-1 064,5	-1 333,6	-5 190,8	-1 561,8	-813,5	-1 076,8
Kapitali- ja finantskonto (reservvarata)	42 261,0	11 456,3	8 932,0	4 162,8	8 258,4	32 809,5	-1 791,2	-668,2	-8 240,2
Kapitalikonto	2 561,0	340,9	574,9	621,2	975,0	2 511,9	627,0	816,1	1 595,7
Finantskonto	39 700,0	11 115,4	8 357,1	3 541,7	7 283,4	30 297,6	-2 418,2	-1 484,4	-9 835,9
Otseinvesteeringud	11 344,1	4 405,2	1 296,8	1 779,0	1 831,5	9 312,5	167,8	-3 314,8	-2 542,8
Välismaal	-19 912,0	-4 734,3	-1 884,1	-2 996,6	-1 685,1	-11 300,1	-2 698,1	-3 706,7	-3 718,2
Eestis	31 256,1	9 139,4	3 180,9	4 775,6	3 516,6	20 612,5	2 865,9	392,0	1 175,3
Portfelliinvesteeringud	-5 558,2	1 645,4	2 428,9	-1 910,8	5 691,0	7 854,5	-259,5	-5 904,6	-2 345,0
Nõuded	-8 440,6	1 572,0	3 288,7	-1 551,1	7 330,3	10 639,9	652,4	-5 435,9	-2 291,4
Omandiväärtpaberid	-7 688,8	1 539,9	947,6	-57,6	1 672,5	4 102,5	183,4	-258,8	-798,1
Võlaväärtpaberid	-751,8	32,1	2 341,1	-1 493,5	5 657,8	6 537,4	469,0	-5 177,1	-1 493,3
Kohustused	2 882,4	73,4	-859,8	-359,7	-1 639,2	-2 785,4	-912,0	-468,6	-53,6
Omandiväärtpaberid	3 533,3	-1 007,7	-235,7	-471,8	-1 700,1	-3 415,3	-410,0	-112,5	134,9
Võlaväärtpaberid	-650,9	1 081,1	-624,1	112,1	60,9	629,9	-502,0	-356,1	-188,5
Tuletisinstrumentid	-797,8	792,0	-7,6	-579,3	623,2	828,5	160,1	314,7	268,1
Nõuded	-883,4	812,5	-56,8	-233,3	152,2	674,6	163,2	132,4	133,7
Kohustused	85,6	-20,5	49,2	-346,0	471,0	153,9	-3,1	182,3	134,3
Muud investeeringud	34 711,9	4 272,9	4 639,0	4 252,8	-862,4	12 302,2	-2 486,6	7 420,3	-5 216,1
Nõuded	-22 289,4	-1 867,9	-236,6	875,8	-4 433,2	-5 662,0	7 634,3	11 713,5	86,7
Pikaajalised	-3 288,4	-662,6	-587,4	730,3	243,7	-276,0	309,6	98,8	-415,7
Lühiajalised	-19 001,1	-1 205,3	350,8	145,5	-4 676,9	-5 386,0	7 324,7	11 614,7	502,4
Kohustused	57 001,3	6 140,8	4 875,6	3 377,0	3 570,8	17 964,2	-10 120,9	-4 293,2	-5 302,8
Pikaajalised	46 534,1	2 465,7	-12 443,3	4 306,6	-3 850,1	-9 521,2	-435,1	-305,2	-3 324,4
Lühiajalised	10 467,2	3 675,2	17 318,9	-929,6	7 421,0	27 485,4	-9 685,8	-3 988,1	-1 978,4
Vead ja täpsustused	2 679,6	162,6	1 115,7	-1 688,1	-976,6	-1 386,4	-310,4	-1 591,5	1 265,4
Üldbilanss	1 401,9	1 948,9	3 719,0	-1 927,8	4 129,7	7 869,7	-2 290,3	1 184,1	-3 455,5
Reservvara	-1 401,9	-1 948,9	-3 719,0	1 927,8	-4 129,7	-7 869,7	2 290,3	-1 184,1	3 455,5

Otseinvesteeringute väljavool ületas sissevoolu teist kvartalit järjest ning netoväljavool suurenes 2,5 miljardi krooni võrra. Välismaiste otseinvesteeringute netosissevool Eestisse kasvas 1,2 miljardi krooni võrra. Sealjuures suurenesid investeeringud aktsia- või osakapitali 1,9 miljardi ning reinvesteeringud tulu 2,1 miljardi krooni võrra, kuid samal ajal laenati välismaistele otseinvestoritele ning maksti neile laene tagasi mahus 2,8 miljardit krooni. Eesti investorite otseinvesteeringud välismaale suurenesid 3,7 miljardi krooni võrra, millest investeeringud aktsia- või osakapitali hõlmasid 3,2 miljardit ja reinvesteeringud tulu 1,2 miljardit krooni. Välismaistelt tütar- ja sidusettevõtetest saadud laenude maht kasvas 0,6 miljardi krooni võrra.

Portfelliinvesteeringute netoväljavool oli 2,3 miljardit krooni ning oli põhiliselt tingitud nii omandi- kui ka võlaväärtpaberite nõuete kasvust. **Tuletisinstrumentide** netosissevool oli 0,3 miljardit krooni.

Joonis 1. Jooksevkonto saldo SKP suhtes

Teises kvartalis toimunud **muude investeringute** netosissevool asendus III kvartalis kapitali netoväljavooluga, mis ulatus 5,2 miljardi kroonini. Nõuete maht jäi peaaegu samaks, samal ajal kui kohustused vähenesid 5,3 miljardi krooni võrra. Enim kahanesid muude sektorite kaubakrediidi kohustused ning krediidiasutuste sularaha ja hoiuste kohustused.

Maksebilansi **kulla- ja välisvaluutareserv** vähenes 3,5 miljardi krooni võrra.

* * * * *

2009. aasta maksebilanss avaldatakse Eesti Panga kodulehel (<http://www.eestipank.info>) 11. märtsil 2010.

Avaldamisel või tsiteerimisel palume viidata allikale.

Eesti Panga rahvusvaheliste ja avalike suhete osakond